

Helytörténeti lexikon készül Baranya megyéről

Országosan is nagy fontosságú lexikon szerkesztését végzik a Baranya megyei Levéltár tudományos munkatársai és a „bedolgozó” kültágok. Dr. Szita László levéltárigazgató ekként vázolja a lexikon célkitűzéseit: „Feladatunk az, hogy a lexikonban helyet kapjon a Baranya megyei települések történetének váza a történelem előtti kortól kezdve 1980-ig. Bemutatjuk a megyei helységek gazdasági, társadalmi, kulturális életét, és a helyi történetnek — persze, csak ott, ahol lehet — nemzetközi történetünkkel való kapcsolatára is rámutatunk. Felhívjuk természetesen a figyelmet az egyes települések területén előforduló műtárgyakra, műemlékekre és az ott éltek vagy élők kiemelkedő egyéniségeire is.”

A lexikon a mai Baranya jelenleg is létező és a már megszűnt településeinek földrajzi, régészeti és történeti adatait tartalmazza majd. A történeti részt keretében kerül sor a gazdasági, a társadalompolitikai (népmozgalmi) és a kulturális élet változásainak bemutatására. E gazdagon felhalmozódó ismeretárból egyedül a néprajzi anyag hiányát érezzük. Erről a témáról azonban két külön kötet fog megjelenni.

A megyei helytörténeti lexikon egyik érdekessége lesz, hogy a megszűnt vagy eltűnt, kipusztult helységek történetét önálló kötetben tervezik megjelentetni. A valaha a megyéhez tartozott, de időközben elcsatolt helységeket a megyétől történt elcsatolásukig „jegyzik”.

Nagy gonddal gyűjtik az egy-egy helységre vonatkozó tárgyi emlékeket is: pecsétlenyomatokat, korabeli képeket, metszeteket, térképeket, egy-egy jellemző faluképről készített felvételt stb.

Hatalmas, hosszú évtizedekre irányt adó munka ez: tudósok serege hangyaszorgalommal keres, kutató, válogat a megyei levéltár gazdag anyagában, de — ha kell — másutt is. A gyűjtőmunka szépen halad, s minden remény megvan rá, hogy 1980-ra együtt lesz a lexikon anyaga, amelyet majd haszonnal forgathatnak mindazok, akik Baranya megye területszervezésével, helységeinek fejlesztésével és irányításával foglalkoznak, akik a megye politikai, igazgatási, gazdasági és kulturális életének történetével és jelenével akarnak megismerkedni.

Imponálóan nagy munka ez! A népünk életét megváltoztató társadalompolitikai tényezők hatását lemérni, a múltat a jelennel összehasonlítani ma még lehet, de kérdés, hogy ötven év múlva lehet-e? „A kis falusi és városi közösségek életének, fejlődésének és múltbeli küzdelmeinek feltárása nemcsak népünk történetét gazdagítja, hanem segítséget jelent mai problémáink megértéséhez és megoldásához is” — jelentette ki befejezésként dr. Szita László levéltárigazgató, a lexikon fellelős szerkesztője.

Dr. Tóth István

Képek a sárospataki faragótáborról

„Meggyüttem embörök, köllök-e? — állított be *Polyák Ferenc*, a matkópusztai baltás faragó hátára vetett bőriszákjával a Bodrog-parti kis házhoz, ahol éppen egy diófát döntöttek ki a tábor résztvevői. Azután választ sem várva közéjük állott, és amíg megpuhult a bográcsban rotyogó birkagulyás, az idomtalan rönkből egy monumentális Rákóczi-fejet faragott ki. Amikor készen lett, a szokásos hunyorítással szemrevételezve a művet, elégedetten dörmögte: „Ez a fa sem halt mög”. Talán mottója is lehetne ez a meg-

jegyzés a sárospataki faragótábornak, amelyet immáron hetedszer rendeztek meg az idén. De az is, amit *Mezey Tamás* a népművészet ifjú mestere, a házigazda hozzátett: — Azért, hogy éljen tovább a fa, de a fába vésvé éljenek tovább a szép formák, motívumok és hogy velük együtt „ne haljanak ki a faragó emberek”.

Nyolc éve, hogy ő is részt vett Faddomboriban egy fafaragó táborozáson. Amikor hazajött Patakra, összedugták a fejüket *Novákovics István*nal, a II. Rákóczi Ferenc Művelődési Ház igaz-